Dosarul nr. 1a-290/23
Nr Generat de PIGD - 1-19063547-02-1a-06022023
Judecătoria Ungheni
Judecător: Petru Triboi

D E C I Z I E
În numele Legii
(DISPOZITIVUL)

05 martie 2024 mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău
Având în componența sa:
Președintele ședinței, judecător: Marcel Juganari
Judecători: Elena Cojocari și Ion Bulhac

Cu participarea:
Procurorului: Djulieta Devder
Avocatului: Ghenadie Pavliuc, în interesele inculpatului Trișcă Gheorghe
Inculpatului: Trișcă Gheorghe

A examinat în ședință publică în ordine de recurs, recursul declarat de apărătorul Ghenadie Pavliuc, în interesele inculpatului Trișcă Gheorghe împotriva sentinței Judecătoriei Ungheni din 31 iulie 2020, adoptată în cauza penală de învinuire a lui **Trișcă Gheorghe** *****în comiterea infracțiunii prevăzute de art. art. 27, 362 alin. (1) Cod penal,

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:
Judecarea cauzei penale în prima instanță de la 03.04.2019-31.07.2020;
Judecarea apelului la Curtea de Apel Chișinău de la 03.01.2022-11.05.2022;
Judecarea recursului la Curtea Supremă de Justiție de la 18.08.2022-05.12.2022;
Judecarea recursului la Curtea de Apel Chișinău de la 06.02.2023-05.03.2024;
Procedura citării a fost legal executată.

Apărătorul Ghenadie Pavliuc, în interesele inculpatului Trișcă Gheorghe și inculpatul în ședința de judecată a instanței de recurs au solicitat admiterea recursului declarat de apărătorul Ghenadie Pavliuc, în interesele inculpatului Trișcă Gheorghe împotriva sentinței Judecătoriei Ungheni din 31 iulie 2020. Totodată, au depus o cerere prin care au solicitat liberarea inculpatului de executarea pedepsei în temeiul Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24.12.2021.

Acuzatorul de stat Djulieta Devder a solicitat respingerea recursului declarat de apărătorul Ghenadie Pavliuc, în interesele inculpatului Trișcă Gheorghe împotriva sentinței Judecătoriei Ungheni din 31 iulie 2020, ca fiind depus tardiv.

Asupra recursului declarat de apărătorul Ghenadie Pavliuc, în interesele inculpatului Trișcă Gheorghe împotriva sentinței Judecătoriei Ungheni din 31 iulie 2020, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău –

În conformitate cu art. art. 437 alin. (1) pct. 1^4, 449 alin. (1), pct. 1), lit. b) Cod Procedură Penală, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău –

D E C I D E:

Recursul declarat de apărătorul Ghenadie Pavliuc, în interesele inculpatului Trișcă Gheorghe împotriva sentinței Judecătoriei Ungheni din 31 iulie 2020, adoptată în cauza penală privindu-l pe **Trișcă Gheorghe *****,** se respinge ca fiind depus peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător: ***Marcel Juganari***

Judecător: ***Elena Cojocari***

Judecător: ***Ion Bulhac***

Dosarul nr. 1a-290/23
Nr Generat de PIGD - 1-19063547-02-1a-06022023
Judecătoria Ungheni
Judecător: Petru Triboi

D E C I Z I E
În numele Legii

05 martie 2024 mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău
Având în componența sa:
Președintele ședinței, judecător: Marcel Juganari
Judecători: Elena Cojocari și Ion Bulhac

Cu participarea:
Procurorului: Djulieta Devder
Avocatului: Ghenadie Pavliuc, în interesele inculpatului Trișcă Gheorghe
Inculpatului: Trișcă Gheorghe

A examinat în ședință publică în ordine de recurs, recursul declarat de apărătorul Ghenadie Pavliuc, în interesele inculpatului Trișcă Gheorghe împotriva sentinței Judecătoriei Ungheni din 31 iulie 2020, adoptată în cauza penală de învinuire a lui **Trișcă Gheorghe** *****în comiterea infracțiunii prevăzute de art. art. 27, 362 alin. (1) Cod penal,

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

Judecarea cauzei penale în prima instanță de la 03.04.2019-31.07.2020;
Judecarea apelului la Curtea de Apel Chișinău de la 03.01.2022-11.05.2022;
Judecarea recursului la Curtea Supremă de Justiție de la 18.08.2022-05.12.2022;
Judecarea recursului la Curtea de Apel Chișinău de la 06.02.2023-05.03.2024;
Procedura citării a fost legal executată.

Apărătorul Ghenadie Pavliuc, în interesele inculpatului Trișcă Gheorghe și inculpatul în ședința de judecată a instanței de recurs au solicitat admiterea recursului declarat de apărătorul Ghenadie Pavliuc, în interesele inculpatului Trișcă Gheorghe împotriva sentinței Judecătoriei Ungheni din 31 iulie 2020. Totodată, au depus o cerere prin care au solicitat liberarea inculpatului de executarea pedepsei în temeiul Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24.12.2021.

Acuzatorul de stat Djulieta Devder a solicitat respingerea recursului declarat de apărătorul Ghenadie Pavliuc, în interesele inculpatului Trișcă Gheorghe împotriva sentinței Judecătoriei Ungheni din 31 iulie 2020, ca fiind depus tardiv.

Asupra recursului declarat de apărătorul Ghenadie Pavliuc, în interesele inculpatului Trișcă Gheorghe împotriva sentinței Judecătoriei Ungheni din 31 iulie 2020, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău –

C O N S T A T Ă:

Soluția și argumentele instanței de fond:

1. Prin *sentința Judecătoriei Ungheni din 31 iulie 2020*, a fost recunoscut vinovat și a fost condamnat inculpatul **Trișcă Gheorghe** ******(născut la *****, originar și domiciliat în mun. *****, IDNP: *****, cetățean al Republicii Moldova celibatar, neavând persoane la întreținere, studii medii, neangajat în câmpul muncii, cu antecedente penale, condamnat prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17.12.2018, fiind recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 192 alin. 192 alin. (1) din Codul penal, și în baza acestei norme fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoare pentru un termen de 6 luni, cu executarea pedepsei într-un penitenciar de tip semiînchis, în comiterea infracțiunii prevăzute de art.27, 362 alin.(1) Cod penal al R. Moldova)* pe art.27, 362 alin. (1) Cod penal al R. Moldova, la o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 6 (șase) luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În conformitate cu art.84 Cod Penal al RM, s-a adăugat parțial la pedeapsa stabilită partea neexecutată a pedepsei stabilite de sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 10.02.2020, stabilindu-i lui ***Trișcă Gheorghe *****,*** pedeapsa definitivă – 9 (nouă) luni de închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu includerea în acest termen a perioadei privării de libertate a inculpatului, de la 16.12.2019 ora 10:05 – până la 23.12.2019 ora 15:30 și 16.01.2019 ora 21:00 – până la 18.01.2019.

Termenul de ispășire a pedepsei s-a dispus de a fi calculat din momentul devenirii sentinței definitive, iar în cazul eschivării din momentul reținerii.

Măsură preventivă în privința lui ***Trișcă Gheorghe *****,*** s-a aplicat – obligarea de a nu părăsi localitatea până la devenirea sentinței definitive și irevocabile.

2. *Pentru a se pronunța, instanța de fond a constatat că* ***Trișcă Gheorghe *****,*** la data de 16.01.2019, ora 19:55, aflându-se în lipsa actelor ce ar permite trecerea frontierei de stat conform cadrului legal, a intenționat să treacă frontiera de stat a Republicii Moldova, prin eludare de la controlul de frontieră, în apropierea semnul de frontieră nr. 1067, în preajma sat. Petrești r-nul Ungheni, însă independent de voința acestuia, acțiunile sale au fost întrerupte, fiind reținut de angajații SPF Sculeni al DR Vest a IGPF în momentul în care se pregătea să traverseze înot râul Prut.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, **Trișcă Gheorghe *******a săvârșit infracțiunea prevăzută de **art. art. 27,362 alin. (1) Cod penal**.

Solicitările apelanților/recurenților:

3. *La data de 22 decembrie 2021, împotriva sentinței Judecătoriei Ungheni din 31 iulie 2020 a declarat apel apărătorul Ghenadie Pavliuc, în interesele inculpatului Trișcă Gheorghe: repunerea în termen a apelului, admiterea apelului, casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpatului Trișcă Gheorghe recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 27, 362 alin. (1) Cod Penal a-i stabili o pedeapsă mai blândă.*

În motivarea cerințelor sale, avocatul a invocat următoarele aspecte:

- despre sentința Judecătoriei Ungheni din 31 iulie 2021, cet. Trișcă Gheorghe nu a cunoscut, adică nu a fost informat, a lipsit de la pronunțarea sentinței, a aflat abia prin intermediul avocatului ales Pavliuc Ghenadie la data de 10 decembrie 2021, de aceia consideră că este necesar să fie repus în termen declararea apelului;

- de către instanța de judecată nu a dat o apreciere obiectivă faptului că inculpatul Trișcă Gheorghe a depus și a solicitat ca, cauza penală să fie examinată conform prevederilor art. 364^1 Cod de Procedură Penală;

- de către instanța de judecată la stabilirea pedepsei eronat a aplicat prevederile art. 84 Cod Penal, deoarece norma dată se aplică în cazul unor concursuri de infracțiuni, iar în cazul dat era necesar să se conducă de prevederile art. 85 Cod Penal;

- pedeapsa aplicată inculpatului Trișcă Gheorghe nu este una echitabilă în raport cu fapta comisă, personalitatea inculpatului și circumstanțele atenuante existente pe cauza penală nominalizată.

3.1. Prin ***decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 mai 2022***, *s-a decis: "Apelul declarat de avocatul Ghenadie Pavliuc în interesele inculpatului Trișcă Gheorghe împotriva sentinței Judecătoriei Ungheni din 31 iulie 2020, se respinge ca fiind nefondat, cu menținerea sentinței fără modificări. Termenul de executare a pedepsei de calculat din data reținerii inculpatului de către organele competente".*

4. *Decizia instanței de apel a fost contestată cu recurs ordinar de către* ***procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Popov Oleg****, care invocând temei pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 7) Cod de procedură penală, a solicitat*

casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeaşi instanţă de apel, în alt complet de judecată. În susţinerea recursului se afirmă că instanța de apel a admis pentru examinare în fond un apel introdus tardiv.

4.1. Prin ***decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 05 decembrie 2022 s-a decis:*** *"Admite recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Popov Oleg și de către avocatul Pavliuc Ghenadie în numele inculpatului Trișcă Gheorghe, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 mai 2022, în cauza penală în privința lui Trișcă Gheorghe *****și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată".*

4.1.1. În acest sens, **Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție a remarcat că:**

- coraportând decizia instanței de apel, la rigorile prevăzute de art. 414 Cod de procedură penală, atestă că instanța de apel nu a ținut cont pe deplin de aceste cerințe și a comis erori de drept;

- în corespundere cu prevederile art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, termenul de declarare a apelului împotriva sentinței este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integral, dacă legea nu dispune altfel;

- potrivit art. 403 alin. (1) Cod de procedură penală, apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanța de apel constată că **întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale;**

- raportând cele expuse supra la cazul supus judecății, Colegiul penal lărgit reține că sentința Judecătoriei Ungheni din 31 iulie 2020, în cauza penală în privința lui Trișcă Gheorghe a fost pronunțată la 31 iulie 2020. Potrivit materialelor cauzei, rezultă că în cadrul ședinței de judecată din 14 iulie 2020 au fost prezenți inculpatul și apărătorul acestuia, Nicorici Radu, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată din prima instanță (f.d. 172, vol. I), unde a fost anunțată o întrerupere până la data de 31 iulie 2020 pentru emiterea și pronunțarea sentinței (f.d. 173, vol. I), totodată fiind contrasemnată și înștiințarea cu referire la data și ora ședinței de judecată viitoare (f.d. 174, vol. I). Ulterior, la data de 31 iulie 2020 când urma a fi pronunțată sentința, la ședința de judecată nu s-au prezentat nici unul dintre participanții la proces (f.d. 175, vol. I), iar la data de 04 august 2020 în adresa acestora a fost expediată copia sentinței din 31 iulie 2020 (f.d. 181, vol. I).

- *la **22 decembrie 2021**, avocatul Pavliuc Ghenadie în numele inculpatului Trișcă Gheorghe a declarat apel prin care a solicitat repunerea în termen a acestuia, invocând în acest sens că „Despre sentința Judecătoriei Ungheni din 31 iulie 2021 cet. Trișcă Gheorghe *****nu a cunoscut, adică n-a fost informat, a lipsit de la pronunțarea sentinței, a aflat abia prin intermediul avocatului ales Pavliuc Gheorghe la data de 10*

decembrie 2021, de aceea este necesar să fie repus în termen declararea apelului." (f.d. 192, vol. I).

Analizând partea descriptivă a deciziei contestate în aspectul dat, se atestă următoarea constatare a instanței de apel: „Prin mandatul avocatului Ghenadie Pavliuc cu seria MA, nr. 1553481 din 02 decembrie 2021 rezultă că, avocatul Ghenadie Pavliuc în baza contractului de asistență juridică din 02.12.2021 este împuternicit să acorde asistență juridică în cauza penală în privința inculpatului Trișcă Gheorghe.

Totodată, prin cererea depusă de avocatul Ghenadie Pavliuc la data de 03 decembrie 2021 către Judecătoria Ungheni a solicitat expedierea pentru cunoștință a sentinței pronunțate în privința inculpatului Trișcă Gheorghe.

În contextul dat, Colegiul Penal a dispus repunerea în termenul de declarare a apelului de către avocatul Ghenadie Pavliuc în interesele inculpatului Trișcă Gheorghe, așa cum întârzierea a fost determinată din motive întemeiate și anume că, avocatul Ghenadie Pavliuc nu a participat în calitate de apărător la examinarea cauzei penale în instanța de fond, totodată, avocatul Ghenadie Pavliuc a fost împuternicit de a reprezenta drepturile și interesele inculpatului Trișcă Gheorghe din 02 decembrie 2021, la data 03 decembrie 2021 a solicitat expedierea pentru cunoștință a sentinței pronunțate în privința inculpatului Trișcă Gheorghe, ultimul luând în termeni proximi toate măsurile pentru a depune cererea de apel în termen. (f.d. 210, vol. I).

Statuând asupra repunerii în termen a apelului declarat de către avocatul Pavliuc Ghenadie în numele inculpatului Trișcă Gheorghe, Colegiul penal ajunge la concluzia că instanța ierarhic inferioară, **nu a stabilit dacă întârzierea a fost determinată de careva motive întemeiate,** în sensul rigorilor prescrise la alin. (1) al art. 403 Cod de procedură penală.

Potrivit art. 230 alin. (1), (2) Cod de procedură penală, termenele în procesul penal sunt intervale de timp în cadrul cărora sau după expirarea cărora pot fi efectuate acțiuni procesuale conform prevederilor prezentului cod. In cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Astfel, termenul de apel este un termen procesual legal, durata lui este stabilită exhaustiv prin lege, acesta fiind absolut și având un caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac. Ori, momentul de la care începe să curgă termenul de atac este clar reglementat de lege - el fiind, în mod exclusiv, acel al pronunțării deciziei redactate - nu numai pentru că astfel este reglementată cea mai eficace modalitate de luare la cunoștință a celor hotărâte de instanță, dar și pentru că acest moment este punctul de plecare al unui termen, a cărui depășire duce la decăderea părților din dreptul de a folosi calea de atac.

În hotărârea CtEDO Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007, Curtea a reiterat că recurentul trebuia să întreprindă toate măsurile necesare de a proteja drepturile sale de acces la instanță și de a contesta în termenul legal hotărârea primei instanței, fapt însă ignorat de acesta, ce a generat omiterea termenului prescris la depunerea recursului.

Totodată, prin admiterea unui apel tardiv și poziționarea uneia dintre părțile procesului penal pe o treaptă mai avantajoasă decât cealaltă parte, se încalcă vădit principiul egalității armelor, care *inter alia* prevede că fiecare parte trebuie să beneficieze de o posibilitate rezonabilă de a prezenta cauza sa în condiții care să nu-i plaseze într-o situație net dezavantajoasă în raport cu partea adversă. Aplicarea regulilor privind termenele de procedură este susceptibilă de a încălca principiul egalității armelor și a securității raporturilor juridice, în general, în măsura în care fiecare dintre părți nu se vor bucura de aceleași mijloace pentru a prezenta argumentele sale în fața unei instanțe *(Varnima Corporation International S.A. contra Greciei, nr. 48906/06, §27, 28 mai 2009; Ben Naceur contra Franței, nr.63879/00, §32, 03 octombrie 2006).*

În consecință, Colegiul penal lărgit a ajuns la concluzia că instanța de apel pripit a statuat asupra termenului de apel în prezenta cauză penală, fiind semnalată eroarea de drept prescrisă în art. 427 alin. (1) pct. 7) Cod de procedură penală.

4.2. *Ulterior, la data de 05.03.2024 în ședința de judecată a instanței de recurs, inculpatul Trișcă Gheorghe și apărătorul Ghenadie Pavliuc au depus o cerere privind aplicarea Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24.12.2021.*

Cu privire la procedura de judecare a cauzei:

5. Astfel, în instanța de fond, cauza penală privindu-l pe **Trișcă Gheorghe *******a fost examinată conform procedurii prevăzute la art. 364[1] Cod de procedură penală, pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală. Sentința Judecătoriei Ungheni din 31 iulie 2020 a fost contestată cu **apel** de către avocat care nu este de acord cu soluția instanței în partea ce ține de individualizarea pedepsei.

5.1. Prin Legea pentru modificarea unor acte normative nr. 83 din 14 aprilie 2023 (în vigoare din 02.08.2023), art. 364[1] Cod de procedură penală, a fost completat cu aliniatele 10 și 11, cu următorul cuprins: ”(10) Sentința adoptată în condițiile prezentului articol poate fi atacată cu recurs, invocându-se doar erorile procesuale și măsura de pedeapsă stabilită. Partea vătămată poate ataca cu recurs sentința, invocând doar erorile procesuale. (11) Recursul se judecă de către instanța ierarhic superioară în conformitate cu prevederile art.447 și 448.”

5.2. Potrivit art. IV al Legii nr. 83 din 14 aprilie 2023 (în vigoare din 02.08.2023), Cauzele care, la data intrării în vigoare a prezentei legi, se află în faza de inițiere a acordului de recunoaștere a vinovăției și cauzele de judecare pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală care, la data intrării în vigoare a prezentei legi, se află la etapa de până la începerea cercetării judecătorești **se vor examina conform procedurii prevăzute de prezenta lege**.

5.3. La fel, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional) nr. 245 din 31.07.2023 (în vigoare de la 22.08.2023), la articolul 437, alineatul (1) se completează cu punctele 1[1])–1[4]) cu următorul cuprins: ”1[1]) sentințele ale căror părți au fost secretizate, dacă nu se contestă fondul cauzei; 1[2]) sentințele pronunțate în procedura acordului de recunoaștere a

vinovăției și în procedura acordului de cooperare; 1^3) sentințele adoptate în ședință preliminară; **1^4) sentințele pronunțate în procedura pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală**;".

5.4. Conform art. 3 Cod de procedură penală, (1) În desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească. (2) Legea procesuală penală poate avea efect ultraactiv, adică dispozițiile ei, în perioada de tranziție la o nouă lege procesuală penală, pot rămîne aplicabile acțiunilor procesuale reglementate de legea nouă. Caracterul ultraactiv se stipulează în legea nouă.

5.5. Respectiv, chiar dacă la momentul adoptării Judecătoriei Ungheni din 31 iulie 2020, aceasta era pasibilă de a fi atacată cu apel, în instanța ierarhic superioară aceasta a fost examinată în ordine de recurs, în conformitate cu prevederile art. 447 și 448 Cod de procedură penală.

Argumentele părților:

6. La judecarea recursului, acuzatorul de stat Djulieta Devder a solicitat respingerea recursului declarat de apărătorul Ghenadie Pavliuc, în interesele inculpatului Trișcă Gheorghe împotriva sentinței Judecătoriei Ungheni din 31 iulie 2020, ca fiind depus tardiv.

6.1. Apărătorul Ghenadie Pavliuc, în interesele inculpatului Trișcă Gheorghe și inculpatul în ședința de judecată a instanței de recurs au solicitat admiterea recursului declarat de apărătorul Ghenadie Pavliuc, în interesele inculpatului Trișcă Gheorghe împotriva sentinței Judecătoriei Ungheni din 31 iulie 2020. Totodată, au depus o cerere prin care au solicitat liberarea inculpatului de executarea pedepsei în temeiul Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24.12.2021.

Aprecierea instanței de recurs:

7. Examinând sentința atacată prin prisma motivelor de apel/recurs formulate, audiind procurorul, avocatul, inculpatul și cercetând materialele cauzei penale, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău ajunge la concluzia că *recursul declarat de apărătorul Ghenadie Pavliuc, în interesele inculpatului Trișcă Gheorghe* împotriva sentinței Judecătoriei Ungheni din 31 iulie 2020, urmează a fi *respins ca fiind depus peste termen*, din următoarele considerente:

7.1. În conformitate cu art. 364^1 alin. (10) și (11) Cod de procedură penală, (10) Sentința adoptată în condițiile prezentului articol poate fi atacată cu recurs, invocându-se doar erorile procesuale și măsura de pedeapsă stabilită. Partea vătămată poate ataca cu recurs sentința, invocând doar erorile procesuale.

(11) Recursul se judecă de către instanța ierarhic superioară în conformitate cu prevederile art.447 și 448.

7.2. Potrivit art. 437 alin. (1), pct. 1^4) Cod procedură penală, (1^4) Pot fi atacate cu recurs: 1) sentințele pronunțate în procedura pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

7.3. Conform art. 448 Cod procedură penală, (1) Judecînd recursul, instanța verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei și a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs. (2) Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în recurs.

7.4. Potrivit ***art. 449 alin. (1), pct. 1, lit. b) Cod procedură penală, (1) Judecînd recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: 1) respinge recursul, menținînd hotărîrea atacată dacă: b) recursul este depus peste termen.***

8. În conformitate cu art. 436 alin. (1)-(3) Cod de procedură penală, procedura de rejudecare a cauzei după casarea hotărârii în recurs se desfășoară conform regulilor generale pentru examinarea ei. Pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sunt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului. Când hotărârea este casată numai cu privire la unele fapte sau persoane ori numai în ce privește latura penală sau civilă, **instanța de rejudecare se pronunță în limitele în care hotărârea a fost casată**. Potrivit explicațiilor oferite în practica judiciară se va reține, că **art. 436 Cod de procedură penală, fixează următoarele limite de care instanța de apel trebuie să țină cont: - conformitatea cu decizia instanței de recurs, în măsura în care situația de fapt rămâne cea avută în vedere la judecarea recursului; - respectarea limitelor în care hotărârea a fost casată.**

Dispozițiile legale referitoare la limitele rejudecării în cazul casării hotărârii de instanța de recurs sunt în concordanță cu principiile generale ale procesului penal, potrivit cărora orice persoană are dreptul de a fi judecată în mod echitabil și în termen rezonabil de o instanță independentă și imparțială, instituită prin lege.

Rejudecând cauza în limitele stabilite de instanța de recurs, instanța de rejudecare este pe deplin independentă, respectând, în mod firesc și logic, indicațiile instanței de recurs, care, potrivit art. 436 alin. (2) Cod de procedură penală, sunt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului.

Conform prevederilor art. 6 alin. (1) al Convenției Europene a Drepturilor Omului, „orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

8.1. Colegiul Penal atestă că prin recursul depus de avocat, s-a solicitat casarea parțială a sentinței, rejudecarea cauzei potrivit modului stabilit pentru prima instanță cu pronunțarea unei noi decizii cu stabilirea inculpatului a unei pedepse mai blânde. Ulterior, la data de 05.03.2024, inculpatul Trișcă Gheorghe și apărătorul Ghenadie Pavliuc, au depus o cerere privind aplicarea Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24.12.2021.

Probe noi acuzarea în instanța de recurs nu au prezentat, solicitând doar verificarea și aprecierea probelor cercetate în instanța de fond.

Cercetarea judecătorească în instanța de fond s-a efectuat în procedură simplificată în baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

8.2. Colegiul penal reține faptul că **atunci când hotărârea este casată numai cu privire la unele fapte sau persoane ori numai în ce privește latura penală sau civilă, atunci, potrivit art. 436 alin. (3) Cod de procedură penală, instanța de rejudecare se pronunță în limitele în care hotărârea a fost casată.**

Reieșind din faptul că prin ***decizia Curții Supreme de Justiție din data de 05 decembrie 2022*** s-a decis: *"Admite recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripţie Chişinău, Popov Oleg şi de către avocatul Pavliuc Ghenadie în numele inculpatului Trişcă Gheorghe, casează total decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău din 11 mai 2022, în cauza penală în privința lui **Trişcă Gheorghe *******şi dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată",* pe motiv că instanța ierarhic inferioară, *nu a stabilit dacă întârzierea de depunere a apelului a fost determinată de careva motive întemeiate.*

9. Astfel, Colegiul penal constată că prin *sentința Judecătoriei Ungheni din 31 iulie 2020* **Trișcă Gheorghe *******a fost recunoscut vinovat și condamnat pe art.27, 362 alin. (1) Cod penal al R. Moldova, la o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 6 (șase) luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În conformitate cu art.84 Cod Penal al RM, s-a adăugat parțial la pedeapsa stabilită partea neexecutată a pedepsei stabilite de sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 10.02.2020, stabilindu-i lui ***Trișcă Gheorghe *****,*** pedeapsa definitivă – 9 (nouă) luni de închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu includerea în acest termen a perioadei privării de libertate a inculpatului, de la 16.12.2019 ora 10:05 – până la 23.12.2019 ora 15:30 și 16.01.2019 ora 21:00 – până la 18.01.2019.

Termenul de ispășire a pedepsei s-a dispus de a fi calculat din momentul devenirii sentinței definitive, iar în cazul eschivării din momentul reținerii.

Măsură preventivă în privința lui ***Trișcă Gheorghe *****,*** s-a aplicat – obligarea de a nu părăsi localitatea până la devenirea sentinței definitive și irevocabile.

10. *Ulterior, la data de 22.12.2021 la Judecătoria Ungheni a fost înregistrată cererea de apel depusă de apărătorul Ghenadie Pavliuc în interesele inculpatului Trișcă Gheorghe împotriva sentinței Judecătoriei Ungheni din 31 iulie 2020.*

10.1. În această ordine de idei, Colegiul Penal menționează că potrivit procesului – verbal din 14.07.2020, avocatul Radu Nicorici și inculpatul Trișcă Gheorghe au fost prezenți la examinarea cauzei. Totodată, instanța după finisarea dezbaterilor judiciare a informat părțile, inclusiv apărătorul și inculpatul că pronunțarea sentinței motivate va avea loc la data de 31.07.2020, fapt confirmat prin semnăturile din recipisă (f.d. 172, 173, 174 vol. I). Ulterior, sentința a fost pronunțată anume la această dată, deși, apărătorul Radu Nicorici și inculpatul nu au fost prezenți, totuși aceștia cunoșteau despre data respectivă, însă nu s-au interesat de soarta dosarului penal (f.d. 175, vol. I).

Mai apoi, la data de 04 august 2020 în adresa acestora a fost expediată copia sentinței din 31 iulie 2020 (f.d. 181, vol. I).

Tocmai, la data de 03.12.2021, avocatul Ghenadie Pavliuc (mandat încheiat la data de 02.12.2021) a depus o cerere în adresa Judecătoriei Ungheni, prin care a solicitat eliberarea copiei sentinței Judecătoriei Ungheni din 31 iulie 2020, respectiv copia sentinței a fost expediată avocatului la data de 08.12.2021.

10.2. În acest context, Colegiul Penal conchide că potrivit regulii generale prescrise de **art. 402 CPP**, termenul de declarare a apelului este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu prevede altfel. Excepția de la regula dată este reglementată de legiuitor în dispoziția art. 403 alin. (1) Cod de procedură penală, unde se specifică că apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege, este considerat ca fiind făcut în termen, dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Potrivit **art. 439 CPP,** Termenul de declarare a recursului, (1) Termenul de recurs împotriva hotărîrilor pentru care legea nu prevede calea de atac a apelului este de 15 zile de la data pronunțării hotărîrii. (2) Data de la care curge termenul recursului, repunerea în termen, declararea peste termen a recursului şi retragerea recursului se reglementează de prevederile art.402-407, care se aplică în mod corespunzător.

10.3. *Respectiv, Colegiul penal atestă că apelul/recursul depus de apărătorul Ghenadie Pavliuc, în interesele inculpatului Trișcă Gheorghe, este declarat peste termenul prevăzut de lege,* ***fiind depus tocmai peste aproximativ 8 luni de zile de la data pronunțării sentinței integrale.***

10.4. Așadar, aferent dispozițiilor legale, indicate supra, Colegiul Penal constată că apelul/recursul declarat de apărătorul Ghenadie Pavliuc, în interesele inculpatului Trișcă Gheorghe, nu poate fi repus în termen, întrucât nu au fost elucidate motivele întemeiate exhaustiv prevăzute de legiuitor la art. 403 CPP.

10.5. Mai mult ca atât, apelantul/recurentul deși a solicitat în cererea de apel/recurs repunerea în termen, însă lipsesc careva motive justificate ce ar confirma omiterea termenului de atac de către apărător/inculpat în vederea circumstanțelor de ordin obiectiv, a căror producere nu depinde de voința titularului dreptului de apel/recurs (calamitate naturală, accident, boală, etc.).

Colegiul Penal relevă că în cererea de apel/recurs apărătorul a susținut că ”despre sentința Judecătoriei Ungheni din 31 iulie 2021, cet. Trișcă Gheorghe nu a cunoscut, adică nu a fost informat, a lipsit de la pronunțarea sentinței, a aflat abia prin intermediul avocatului ales Pavliuc Ghenadie la data de 10 decembrie 2021, de aceia consideră că este necesar să fie repus în termen declararea apelului”.

Instanța de recurs consideră că asemenea argumente, invocate de către un avocat care este profesionist în domeniu, nu pot fi reținute drept plauzibile or, pronunțarea sentinței nu a fost amînată, iar avocatul Radu Nicorici care i-a reprezentat interesele inculpatului în instanța de fond și nici inculpatul nu s-au prezentat la ședința fixată pentru pronunțare – 31.07.2020 și nici nu s-au interesat de sentința care a fost adoptată.

În al doilea rînd, la o simplă accesare a site-ului Judecătoriei Ungheni, se constată că sentința pronunțată în cauza penală privindu-l pe **Trișcă Gheorghe *******la data de 31.07.2020, a fost publicată pe site-ul instanței în aceeași zi – 31.07.2020, iar în acest context nu este clar ce a împiedicat avocatul/inculpatul să verifice data pentru care a fost pronunțată sentința integral sau să facă cunoștință cu sentința motivată publicată pe site-ul instanței.

11. Deci, în contextul celor statuate, Colegiul penal amintește că termenul de apel/recurs este un termen procesual legal, durata lui este stabilită exhaustiv prin lege, acesta fiind absolut și având un caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac.

12. Astfel, art. 230 alin. (1) și (2) CPP prevede că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

13. Potrivit prevederilor art. 231 alin. (3) CPP, raportate la explicațiile din pct. 6.5 din Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judiciară despre judecarea cauzelor penale în ordine de apel", cu modificările și completările ulterioare, se specifică că la calcularea termenului de apel se aplică sistemul de unități libere (zile libere) cu posibilitatea prelungirii termenului pînă la prima zi lucrătoare, dacă acesta urmează să se sfârșească într-o zi nelucrătoare. Totodată, la calcularea termenului de apel, nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește.

14. De asemenea, reieșind din orientările jurisprudențiale formulate de Curtea Supremă de Justiție, momentul de la care începe să curgă termenul de atac este clar reglementat de lege - el fiind, în mod exclusiv, acela al pronunțării deciziei redactate - nu numai pentru că astfel este reglementată cea mai eficace modalitate de luare la cunoștință a celor hotărîte de instanță, dar și pentru că acest moment este punctul de plecare al unui termen, a cărui depășire duce la decăderea părților din dreptul de a folosi calea de atac. Respectiv, potrivit formalismului legii procesual-penale, având caracter de garanție egală pentru toate părțile interesate, în sensul dispozițiilor art. 20 din Constituția Republicii Moldova, ca rațiune, satisfacerea imperativului disciplinării activității procesuale prin stabilirea unor termene peremptorii, se impune obligația îndeplinirii în termen a actelor de procedură, sub sancțiunea decăderii din exercițiul dreptului. Ca atare, neexecutarea în termen a unui drept procesual, conform sancțiunii menționate, duce la pierderea acestuia.

14.1. Subsidiar, Colegiul Penal reiterează că prin admiterea unui apel/recurs tardiv și poziționarea uneia dintre părțile procesului penal pe o treaptă mai avantajoasă decît cealaltă parte, se încalcă vădit principiul egalității armelor, care *inter alia* prevede că fiecare parte trebuie să beneficieze de o posibilitate rezonabilă de a prezenta cauza sa în condiții care să nu-i plaseze într-o situație net dezavantajoasă în raport cu partea adversă.

În cele din urmă, se notează că aplicarea regulilor privind termenele de procedură este susceptibilă de a încălca principiul egalității armelor și a securității raporturilor juridice, în general, în măsura în care fiecare dintre părți nu se vor bucura de aceleași mijloace pentru a prezenta argumentele sale în fața unei instanțe (a se vedea în acest sens, *Varnima Corporation International S.A. contra Greciei,* nr.48906/06, §27, 28 mai 2009; *Ben Naceur contra Franței,* nr.63879/00, §32, 3 octombrie 2006; *Wynen contra Belgiei,* nr.32576/96, §32 CEDO 2002-VIII).

15. Așadar, raportând cauzei, textele de procedură penală indicate mai sus și statuările din jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, Colegiul Penal reține că în speța discutată termenul de declarare a apelului/recursului a fost omis de către apărătorul Ghenadie Pavliuc în interesele inculpatului Trișcă Gheorghe, din

circumstanțe care sunt imputabile apărătorului/inculpatului și nicidecum instanței de judecată.

Prin urmare, se conchide că apelul/recursul declarat de apărătorul Ghenadie Pavliuc, în interesele inculpatului Trișcă Gheorghe împotriva sentinței Judecătoriei Ungheni din 31 iulie 2020 nu se încadrează în termenul legal, fiind depus tardiv și că motive întemeiate ce au determinat omiterea termenului de atac nu se constată, iar repunerea recursului apărătorului inculpatului în termen, în prezenta speță, ar echivala cu avantajarea unei părți în defavoarea alteia, prin extinderea termenului legal de prescripție și revizuire a hotărârilor judecătorești, ceea ce în accepțiunea CtEDO (hotărârea *Ghirea versus Republica Moldova*) urmează a fi interpretat ca încălcare a principiilor securității juridice cât și a egalității armelor, ceea ce duce la violarea art. 6 CEDO.

16. În conformitate cu recomandările oferite de Plenul Curții Supreme de Justiție în pct. 14/1 din Hotărârea nr. 10 din 24 decembrie 2010 „Pentru modificarea și completarea Hotărâri Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica examinării cauzelor penale în ordine de apel" în cazul în care apelul este tardiv, judecata nu mai are loc, întrucât instanța de apel nu a fost sesizată în conformitate cu legislația. Deci, *instanța nu se expune asupra motivelor invocate de apelant/recurent în ședința instanței de recurs.*

17. Din considerentele expuse mai sus, Colegiul penal atestă că recursul declarat de apărătorul Ghenadie Pavliuc, în interesele inculpatului Trișcă Gheorghe împotriva sentinței Judecătoriei Ungheni din 31 iulie 2020, urmează a fi respins ca fiind depus peste termen, iar sentința menținută fără modificări.

În conformitate cu art. art. 437 alin. (1) pct. 1^4, 449 alin. (1), pct. 1), lit. b) Cod Procedură Penală, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău –

D E C I D E:

Recursul declarat de apărătorul Ghenadie Pavliuc, în interesele inculpatului Trișcă Gheorghe împotriva sentinței Judecătoriei Ungheni din 31 iulie 2020, adoptată în cauza penală privindu-l pe **Trișcă Gheorghe *****,** se respinge ca fiind depus peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător: ***Marcel Juganari***

Judecător: ***Elena Cojocari***

Judecător: ***Ion Bulhac***